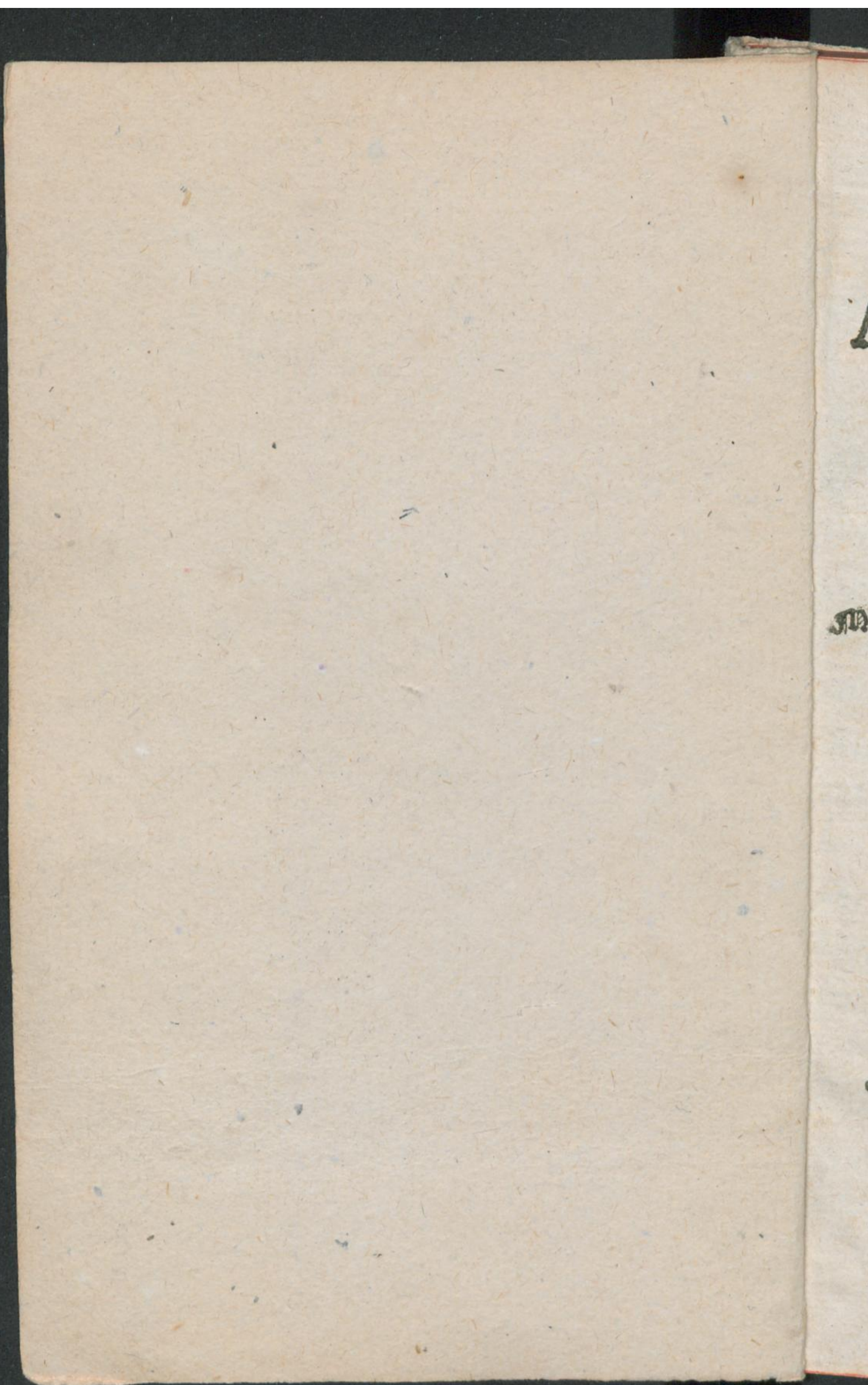
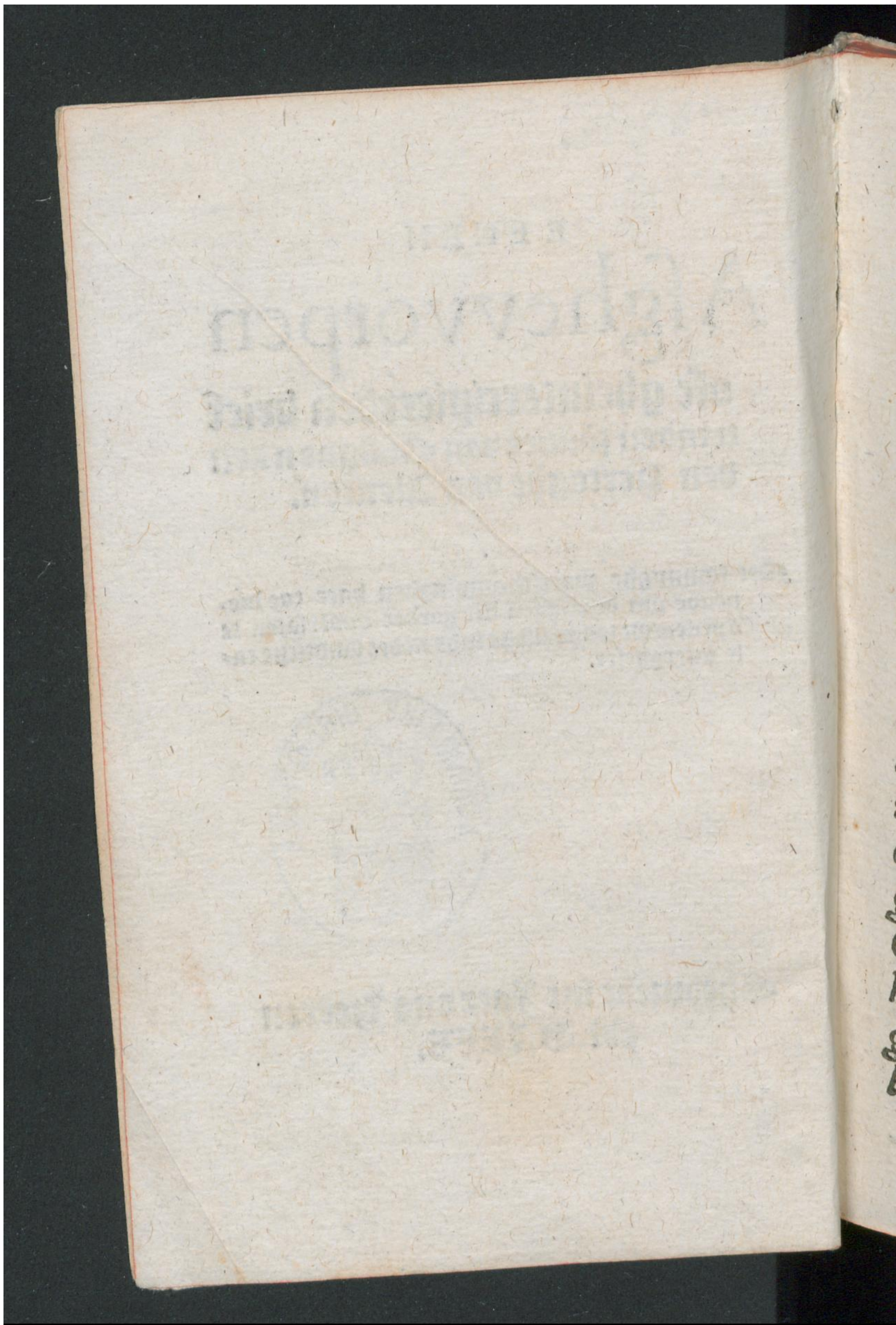

EENEN Afghevvvorpen oft gheintercipieerden brief vanden Prince van Oraignen aen den Hertoghe van Alencon.

Met sommighe waerschouwinghen daer toe dienende/om de ooghen der goeder ondersaten te openen/wt ten walsche inde neder landtsche tale ouergheset.

Ghedruckt int Jaer ons Heeren M.D.LXXX.

Aen den Leser.

OETVVILLIGE Leser, ghy sult hier vinden eenen brief vanden Prince van Oraignen gescreuē aen den Hertoghe van Alencō, die gheintercipieert is ouer wech: ende gheloost slechtelijck, dat, nyet teghenstaende die listen ende loose vonden van desen onuerlatigē mensche, die Heere Godt heeft miraculeuselijck toeghelaten, dat den seluen brief in onse handen ghecomen is, om ouer alle die weerelt te waerschouwen, te openbarē ende kundich te maken sijn ongodturuchticheyt ende godloosicheyt. Ghy sult daer in sien op welcken voet hy voort ghaet met v, welcken wech hy gehouden heeft om te bedrieghen ende bederuen die Hollandtsche ende Zee-

landtsche natien, den Raedt die hij geeft aen dē Hertoghe van Alencō, om hē met beloof ten te bedriegen, die religie te veruolgen, nu deene nu dandere: nieuwe casteelen op te rechten, die natuerlijcke inlandtsche geboren vanden lande te veriagen, ende die vremdelingen daer in te vueren: ende (om al met een woirt te segghen) om v als slauen te leueren ende te brengen tot sulcken wterste allendicheyt dat ghylieden nemmermeer en soudt kunnen hernemē, noch v onderhouden in die liberteyt die ghy zoo langhe ghebruyckt hebt onder het wettelijck ende gerechte gouuernement ende regeringhe van uwē Coninck, ende zijnen voorsaeten. Ende hoe wel hij samblant maect die saecken vanden voorschreuen Hertoghe van Alencon te willen besorgen eñ voorderē, zoo is noch zijnen gront ende voornemen hem te bedrieghen, ende met zijne

bederfenisse zijn tyrannie op te rechten ende te beuestigen.

Ick hebbe eenighe appostillen hier bij gheuoecht, als begheeren uwe weluaert, om oock opẽlijc den onnooselẽ te doen verstaen, het voornemen van desen godloosen ende boosen mensche. Maer merckt ende haudt v aen den text vã den brief, die is van substantie, ende deur den welcken ghij die inclinatie kennen sult, hoe hij geneycht is totter destructie ende geheele verderfenisse van dese arme ende bedructe landen.

Ondervvyſinge

eñ waerſchouwinghe opden voorſchreuen brief/dienende tot openinghe der ooghen vande goede onderſaeten.

1

Ve tibi nigræ, dicebat cacabus ollæ.

DEſen oprurichſten der werelt om zijn quaet te bedecken/geueynſt hem alhier vreedſaem te zijne/ dwelck hij noyt en was/noch nemmermeer zijn en ſal. Gemerckt eenenieghelijcken kennelijck is / dat zedert den dach van zijnder gheboorten/hij altoos heeft getoont eene wonderlijcke ende groote gheneghentheyt om te ſtropen ende ſayen allerhande manieren van ſeditien eñ oncrupt/ onder alle die gene die opt zijn geweeſt van zijnder cõuerſatie eñ hanteringe/ anders niet aerbeydende/ dan alomme by alle middelen opruringhe eñ twiſt te verwecken.

En quàm difficile eſt nouercam ſuperare naturam, præſertim educatione praua accedente.

Genen

Eenen gheinter-

cipieerden ende betrapten brief gescreuen bijdē Prince van Orangien aen den Hertoghe van Alencon/getranslateert uuyt de Francoysche inde nederlantsche duytsche tale.

MYN HEERE/ aenmerkende die nature ende genegentheyt vande natiē van herwaertsouer/ ende hoe dat het volck gewoonlijck is hem seluen te beroeren/ deur die vreese van eenich teghenspoet onder wat schynsel dattet zij. Waer van ic tegenwoirdelijck eenige apparētie sien/ geoorsaeckt deur den roep vande nyeuwe tydinghen die eenighe ongeruste i geestē (opgeroiet deur die listen des vyants) alhier saedende sijn/ Ende bij maniere van presagie dat die Coninck van Spaengnen hem soude alreede geintroniseert eñ meester

2

Wat desen boisen vyant der gemeyne rustе ende weluaert heeft connen oft derren teghenminerē aen gaende dit coninckrijck van Portugael/dien noch- tans niet tegenstaende/de Coninck ons natuerlijcke heere ende Prince/in spijt van hun ende vande zijne is alreet (Godt hebbe lof) gecomen/ende met goeden rechte/ten eynde van zijn voornemen/houdende tot zijnder deuotie ende macht tgheheel coninckrijck/en daerenbouen alle de zeecracht die aldaer in seer goe den doene is beuonden.

Fortassis rerum pacandarum gloria, à superis destinata Neptuno.

3

Waer is nu dat houeirdich ende ongoddelijck Boefken Aldegōde/en siet hy noch nyet dz hy maer en is den secretaris oft clerck van wat dat op de borsse van Antwerpen loopt.

Ah Deus bone, Scurrarum & sceleratorum quàm semper fuit infida societas. Illud profectò est sapere, etiam supremo illusori & pædagogo posse illudere.

4

Dit is (vrinden) de rondicheyt ende getrouwichz die desen duytschen Bastaert patriot is gewoon te gebruycken tegen de arme gemeynte/verswygēde al- omme de waerheyt/ten eynde dzzijn quaet en valsch voornemen nyet en worde ontdeckt.

Sed quid mirum, Caluinus & Catilina hæc vo- luere suarum artium esse prima rudimenta.

c Desen

meester gemaect hebben vanden rijcke van Portugael 2 met hope in corte daghen te besitten Lisbone hooftstadt vanden seluen Rijcke/ met vele oorloochs schepen ende andere ghereetschap die men daer behoirt te vinden. Ick en heb nyet langher willen wtstellen uwe hoocheyt sulcx te schrijuē/ zonder daer inne te dorwen besighen oft betrauwen 3 (mits der importantie van dese saecke) den heere vā Mōt Sinte Aldegonde/ noch ooc nyemāden anders hoe getrou hij mij mochte wesen/ om v opentlijck te verclaren/ dat (niet teghenstaende mijn beste dat ick doe om sulcken tijdinghen te verdonckeren ende versteken) 4 zy hebben nochtans sulcken plaetse gewonnen inde hertē vande gemeynte/ dat ic onder henlieden zedert etlijcke dagen herwaerts/ ter seluer oirsaecken wōderlijcke beroerte vinde. Sonderlinghe oick dat de selue gheesten dese vreese zijn indruckende/ dat ten lesten die Spaengnaerden/ bijgestaen wesen.

5

Desen bedriechmeester kan die waerheyt seer wel begrÿpen : maer tēn staet hem nyet die int lichte tē brengen/dan wel te verdonckeren/ want andersins het ghemeyn volck soude te wÿs worden.

Qui aures habent audiant, casu quo nolint scientes prudentésque in sempiternum perire.

6

Tsÿ al spottende ende gheckende/ oft ter goedeē trouwen hy alhier spreckt / nochstans het coninck- rÿck van Portugael sal hem hier naemaels vele doē suchten.

Vt nec dubium, quin suum in caput vel tandē ōsta faba cudetur. At ipse viderit.

sende mette groote commoditeyt ende gereetschap die zy crijgen sullen vande voorschreuen conqueste van Portugael/sullē dese landē van herwaertsouer proeuē te bespringen, ende tot dien eynde een armee ter zee oprechtende/die vele gheweldiger soude zijn dan zy tot noch toe gehadt hebben mits dat zy daer toe grooten middel sullen hebben: wesende hunne macht vermeerdert deurt by voegen vanden voorschreuen coninckrijcke/van waer in allen tijden zoo gevoechelijcke nauigatie ende zeeuaert in dese landē is geweest.

Dwelck deur my certainelijck wel naer geconsidereert/ metten circonstantien die daer van dependerē/ doet my pijne o (zoo wel redē is) nyet twyfeleñ oock dat die Spaengnaerdē als loos ende wel bedacht wesende/ sullē nu den handel ende traffiicke beletten die zy tot nu toe (mits dat die poorte van Portugael open is ghebleuen) stillekens deur den vinder

7

Tis wonder dat desen subtÿlen ende vernuftigen clappere daer toe nyet en heeft ghevuecht/dat vande landen van Spaengnen ende Indien anders nyet en compt dan Citroenen/ Limoenen ende orangnappelen / ende dat het lÿwaet ende tapisserÿe van dese nederlanden/een comenschappe is al van andere stoffe:want alzoo is hy gewoon te snateren als hy onder de gemeynte triumfeert. Maer die van Antwerpen ende andere liens van verstande (hebbende die werelt bewandelt ende doorhandelt) weten zeer wel vã wat gewichte het is (bouẽ vele andere warẽ comende wt Spaengnen) te hebben sout/specerÿen/wolle/couchenillen/ ende dat meer is gout ende silver ghemunt ende onghemunt/dwelckmen min kan ghederuen dan tvoorschreuẽ lÿwaet eñ tapisserÿen/ comeñ alleene vande manufacture ende hantwerck van dinghesetẽ der nederlanden/ die by ghebreecke van wtlandighe coopliens souden ledich blÿuen sonder eenich orbaer oft ghewinne. Dwelck oft zoo geschiede / men soude schoon spel sien dat Godt door zyn rechtueerdicheyt soude metter tÿt toeschicken aen desen valschen Hypocrÿte.

Siquidem nesciat plebs ieiuna timere diu, imo ne quidem Iuppiter semper inermis esse volet.

8

Aenmerckt de groote vreese die desen dobbelẽ vos heeft van dat de saecken in beter souden moghen veranderen/ ende den grooten lust die hy heeft tottẽ voerspoet vande landen / dwelck inder waerheyt is een saecke om te beschrÿuen/datter nyemant en is/ nochstans siende/verstaende/wetende/ia metten vingheren tastende al watter in dese saecke ommegaet/ die desen soude derren castÿen/die notoirlÿck / ende na tseggen van eenenieghelÿcken/is deenige oorsaecke van

siende/ toegelaten hebben den landē van herwaertsouer. Mits dat zy nu in hunne handt sullen hebben te beletten van allen kanten het wtuoerē vande voorschreuen coopmanschappen / waer van Spaengnē deelachtich was nuts den inganck van Portugael: Een saecke deur de welcke die cooplupden (ende generaelijck dit volck / ghefondeert opden loop der coopmanschap/ende profijt van hunne negociatie) grootelijck gheinteresseert/ ende die vander zeeuaert ontnomen wesende hun ordinaris onderhoudt/ is te vreesen dat zy in eenighe oproeringhe ende mupterije sullen commen: Godt geue dat nyet en geschiede tot onsen achterdeel.

Ende sullen sonder faulte willen veranderen den teghenwoirdighen staet vander saecken/ten sy datter behēdelijck/ & neesterlijck ende in tijts in versien worde / deur die remedien ende middelen ouer langhen tijt by

ke van alle persecutiē/calamiteyten/ēn benauthz die ouer langhe dese goede ghemeynte heeft ōdraghen. *Porro temporis mora leuius ferenda, dummodo tarditas grauitate compensetur. Nam exemplo opus est.*

9

Weet ghy mijn heere wat beworpē middelen dat het zyn daer hier aff wordt vermaent. V te schepenē ēn trecken in een wree bloedighe ēn onrechtueirdige oorloghe teghen den Catolijcken Coninck uwē broeder/nz tot vorderinge van uwe saecken/dan om door middele van v goet/ēn perijckel van v leuen ēn eere/ ēn doer het bloet van uwe natie ēn geslachte/hē seluen in ruste te houden. Want ghy v grootelijck bedriecht/ingeualle ghy van hem andere hulpe ēn bystāt verwachtēn zyt/ dan loghenachtighe ēn valsche geloosten. Waer toe dient voor getuygenisse de groote hulpe die hy v dede / ēn van gelde/ēn van volcke/ ēn van geschut/als ghy die stadt van Berghen belegerde / doen hy die cracht ēn sterckte vande Staten zoo nae hadde.

10

Desen Pluymstrijcker doet my lachen/ midts hy hem nu nyet en schaemt groote wijsheyt den seluen toe te schrijuen/met wien hy voortijts zoo openlijck plach te spotten/hem noemen lichtueerdich/ onghehersſent/ēn ionghen sot:besundere als hy hem liet ōtslauwen inde stadt van Berghen/ den seluen onder de handt bydē Staten(Tanwerpē alsdoen vergadert wesen)alle belet doende dz hem moghelijck was/ten eynde hy by die van Quesnoy ēn andere veriaecht werde/zoot geschiet is. Loopt v oose Schelm/ loopt/ den Hertoghe van Alencon kent v beter dan ghy meynt/zijnde wel ōsekert/dz ghy nemmermeer beter en sult doen met hem/noch eenich ander Prince wie datter

ons daer op begrepen ende beworpen/ 9 mits dat het perÿckel soo apparent is/ dat daer van sal spruyten die consequentie / die uwe hoocheyt deur zÿn groote wÿsheyt 10 mach ende behoirt te aenmercken.

Ende naer mÿn aduÿs/ geen bequamer middel vindende/om dit wankelbaer volck te versekeren/ ende om te wederstaen die ongheregeltheydē diemen daer van moet verwachten/ dan (ter wÿlen dattet in dese teghenwoirdighe vreese ende twÿfeling is/ van ouervallen te worden vanden vyant/mits den listen die hy waerschÿnlÿck mach op handē hebbē/zÿn macht ter zee herwaertsouer te senden) dat uwe hoocheyt op een nyeu iemanden seynde om zÿn hulpe te presenteren/ ghelÿck als ick oick van mÿnder zyden

dattet oick zy/ dan ghy tot noch toe en hebt gedaen aen uwen eyghen Coninck/ van wien ghy zoo vele eeren eñ weldaden hebt ontfanghen.

Quandoquidem qui semel scurra, nunquā bonus paterfamilias.

11

Een is gheenen tijt meer om dien goeden Prince te bedrieghen/ want hy die memorie ende ghedenckenisse alnoch te versch heeft van uwe voorleden gheveynsthept en boosheyt/ als ghijen tallen propositien onder u medeghesellen hiet ende naemde melaets en contagieux. Ende in besunder ghedenckt hem ooc van allen wes ghij zoo menichwerven naden drane oneerlyck hebt wtghewalcht teghen den persoon vā den Coninck zijnen broeder / hem verwijtende/ als meyneedich tiran/ de moort van Parijs/ ende het castijement dwelck Godt over langhe den Admirael Coligny u medeghesellle hadde toegheschickt/ die wel verwondert soude zijn in dander werelt/ dat v einde anders soude lucken dan tzijne. Inder vueghen dat v valsche munte / u noch voortaene sal moghen eenichsins behulpich wesen bijde ghemeynte/ maer nij bijde princen/ die ontrent hem hebben mannen van andere ghewichte ende weerder dan ghy en zijt.

12

Dit ghewin mijn heere soude te zeer groot zijn voer hem / oock zijn meyninghe is wel anders/ luttel achtende oft ghy v ganselyck bederft / als hy daer by ghewin oft profijt mach hebben. Maer ghy sult wijser ende toesichtigher zijn dan alsulcken boosen ende onghetrouwen draeck te ghelooven.

13

Zeer wel seght hy wtgheraeckē/ midts hij niet eyghender van naturen en heeft/ dan eenenieghelijckē te verblinden / ende bedriechelijck int weirgaren te brenghen.

Ita namque edoctus ab hæresiarcha Caluino consueuit amicos beare suos,

14

Alzoo

den mijn beste sal doen/hun onder die
handt hier toe te brenghen/dat uwe
hoocheyt tot assistentie sal nootsaeke-
lijck versocht worden: 11 opdat door
dese goede gheleghentheyt (daer den
noot materie sal geuen om te vestigẽ
tghene dat uwe hoocheyt sal begerẽ)
men hem behelpe mette schoonste oc-
casie die hẽ presenteert om v meester
te maecken van Vlaenderen/ 12 die
selue winnende/oft om beter te seg-
ghen aenueirdende/als daer toe groo
telijck versocht ende gheroepen bijdẽ
volcke (wtlandtsche hulpe van doen
hebbende) tot zijnen eygene bescher-
menisse ende bewaernisse. Waer deur
tselue volck sal moghen meer int ver-
weert zoo 13 ghestelt zijn/ende voor-
der ghetrocken tot saeckendaert hier
naer nyet en sal kunnen wtgeraec-
ken/al waert oock dattet hem naer-
maels beraude.

14

14 Alzoo doet zijnen grooten meester den Duyvel/ arbeydende alomme/op dat de verdoolde menschen egheen herstetten oft berouwen en souden hebben. Ende nochtans (o goede ghemeynte) ghy en behoirt daeromme nyet te wanhopen/ ghemerckt godt den heere u heeft verleent eenen coninck zoo saechtmoedich ende goedertiren/ wyen nz ontkennelijck en is de goede gunste die ghy aen hem ende zijne voorsaten altijts heb ghedraghen. Ende die oick wel onderricht is/ dat allen tquaet herwaerts ouer ghe- schiet/comt alleene door dbedroch van dien wreedē ende monstrueusen vyant der menschelijckes naturen/ende van sommighe die by hem zijn.

15

Men moet van desen ondanckbaren ende ombeschaemden wtlander zeer sware ende quellijcke saeken verdraghen/aenghesien hy int generael v derre opworpen ende verwijten v onstantachtichz oft inconstantie/waeraff nochtans niemant oorsaecke en is dan hy selue. Doet eenen sulcken deucht/die in plaetse van te bedancken/niet en sal ophouden van v alomme te onteeren ende mispryssen.

Quis non dicat hunc Dauum esse frontis supra omnem modum perfrictæ.

16

Tghene hy ten tijde van wijlen Don Jan (die als doen eenigen hoop Franchoisen in dienste hadde behouden) openbaerlijck roepende onder de gemeynte/seyde/zeer groote tirannie ende vreethz te zijne/ dat heet hy nu hier al soetelijck/manieren oft termynen luttel eens/oft gelijcke/willende geloouen dz hy hem naemaels niet schamen en sal/dat woordeken luttel oock af te nemen/ende houwen staende/dat de manieren ende costuijmen vande Franchoisen en Vlaminghen altoos zijn gheweest/ ende sullen zijn eendrachtich ende eens/zoo is hij in alle ombeschaemtheit

14 Dwelck ick saecke dattet niet en
ghescyiet mits dese teghenwoirdighe
occasie / ick en sie niet hoemen nae-
maels daer in yet sal connen volcome
lijck bedrijuen om vele redenē: besun-
derē mits der ongestadicheyt deser na
tien. Mitsgaders oock dat die manie
ren 15 van doen die de Franchoysen
gebruycken/ eñ sunderling die de wa-
penen dragen/ wesen luttel gemeene
16 mettē Vlamingē/ soudē mogē (dit
voornemen verlingeñ) eenige aftreck-
kinge bij brengē/ eñ den eenē vermē-
den vandē anderē/ gelijckt dickmael
geschiet/ dat sulcke cleyne beuselinghē
beletten veel groote executiē ten eyn
de te brenghen. (17

Daerom mijn Heere / uwe H. en

 behoirt

heit eñ quaeth; herdneckich/nz achteñ wat hij seghe
ofst doet/ zoo verre hij zijn saecken mach voorderen.

Porro mendacem oportet esse memorem, nisi volet pudore suffundi. Verum effrons iste Germanus hoc curat scilicet.

17

Sententias loquitur carnifex.

18

Siet hier de conste van desen hertelÿcken vrint/ en beschermer van Vlaenderen/ hoedanich hÿ tot alle occasien gaet besetten/ dat het goet volck in tghene zÿ den Hertoghe souden begheeren te believen/ gheenen danck en souden connen behalen/ aenscrÿuende hen feit meer toe noot/ dan goeden wille/ ten einde dz al vanden voorschreuen van Oraengnen gecomē zÿ/ ende om dat hÿer alleene den danck af hebbē soude.

Nouum illud est genus aucupÿ, & tanto quidē detestabilius, quanto magis exercetur contra illos, quibus vitā & fortunas debes vniuersas.

19

Betrouter v op mÿn Heere / en ghÿ sult sien hoet v lucken sal. Niettemin (als v dinaer) ick rade v nz inne te comen/ ghÿ en weet hoe wt te gheraecken.

Piscator ictus sapit.

20

Ten is desen niet genoech dz hÿ ketters is/ en afgheweken vandē schoot der heiligher kercken/ maer om hem noch meer te buegen totten humeuren en sin der gemeinte (zoo hier wordt vermaent) hÿ arbeit desen ionghen Prince wÿs te maecken/ dz om zÿne saecken te voorderen / hÿ soude oick behoiren sonder onderscheit alle Catholÿcken te veruolghen: hebben zoo haest vergheten/ dat de ministers vā zÿnd kercken plochten hier voormaels in alle henne predi ken/ vergaderinghe en conuenticulen zoo hittich en vehementelÿck hen tepponeren en stellen/ teghen allen tghene wes die officiers en dienaers van iustitie (daer toe wettelÿck nochtans gemechticht en geautorizeert zÿnde) rechtelÿc decreteerden/ tot castÿemēt en correctie vande voorschreuē ketters/ oprechte perturbateurs der gemeine weluaert en rusts. Ende als

doen

behoirt geensins die tegenwoirdige
occasie (geoirsaeckt deur die vreele 18
van dit volc) ende zoo laeten voorbygaẽ/
maer in alle neersticheyt zijn compl[?]e in
Vlaenderen 19 spoien/ haestẽde zijn
krijslieden herwarts te schicken/ Eñ
en ist niet met een reyse/ ten minsten
die gene die nu moghen tsamen sijn.
Jck geloove wel/ datter vele scrupu-
leuse persoonen niet gebrecken en sul
len/ die hun beste sullẽ doẽ/ vele zwaer
richeyts voor te houden. Te weten/ dat
zonder openbaerlijcke professie te mo
gen doen vande nieuwe religie/ ende
die Roomsche te 20 veruolghen/ mẽ
luttel profijt voor die ghemeynte sal
doẽ. Mitsgaders dat diergelijcke pro-
fessie soude hier naemaels mogen by
brenghen eenich notabel beletsel inde
successie vãde croone van Vranckrijc:
oot dat die Coninck van Spaengnen
machtich is/ ende voorsichtigher dan
men meynt/ met den welcken men niet
soo haest gedaen en soude hebbẽ/ mits
dat men heeft gesien / dat den lesten
 Coninc

doen wilden die voorschreuē ministers houdē staen
dat het was tegen die wet eñ vrÿhz der Euangeliē/
de conscientien te bedwinghen/daer zy nochtans nu
ter tÿt anders nz en studerē/dan sonder eenich schÿn
ost ordre van rechten/ feytelyck de Catholÿcken te
veruolgen / bÿ alle middelen van ommenschelycke
wreetheit.

*Ita namque solēt eiusmodi pseudoprophetæ, dū
rerum potiuntur, sibi arroganter sumere, quod
in aliis tam superciliose damnarint olim.*

21

Dese contemplatiuen ost neuswÿse(zoo die alhier
worden ghenaempt) sullen v de waerhz segghen/soo
dickwils zÿ v dit perÿckel voor ooghen slaen. Maer
desen loghenaer en soect anders nz / dan in twÿfele
te stellen het recht eñ hope die ghÿ totter successie v
croonen hebt: zÿnde meer dan ōsekert dz gheen sae-
ke v die eer soude doen ōliesen/dan dopinie ost mei-
ninge die zoo v volck/als tgheheel kerstenrÿck sou-
de hebben/dat ghÿ/zoo hÿ is/boos/valsch/ende on-
getrouwich waert.

22

Maer siet desen vromen eñ hooghmoedighen cāp
uechter/die de castaigne soeckt wten viere te treckē
met anderliens vinghers/eñ desen Prince wÿs te ma
ken vromelÿck hem te laten verslaghen/te wÿlen hÿ
op zyn pantoffelkens/eñ met zÿnen langhen tabbart
tAntwerpen zyn naghelkens scrabt.

23

Hÿ seght zeer wel/sprekeñ niettemin vande staten
der godlooser Atheisten/onder die welcke desen ouer
langhe deerste plaetse heeft ōdient:ia bouen dē groo
ten patriarch Aldegonde/ghemerkt hÿ zoo vele heeft
geleert/dz hÿ vā een leerkint is een meester gewordē.

O pra-

Coninc Henricum alle het voorspoet van zijn rijck/eertijts en heeft op hem niet kunnen winnen. Ende dat oock zijn vermeerderinghe van sulcken coninckrijck als Portugael/nz soo cleyn te achten en is/ met ander dier gelijcke redenẽ/ waer van sommighe neuswijse 21 gheesten (hem beroemende veel te weten) nemmermeer geen gebreck en hebben. Maer wat ist dan/ men moet dien niet teghenstaen̄/ met vromer herten 22 voort varen. Wãt aengaende het punct vande religie/ tis geheel claer ende openbaer in materie van Staete 23 dat gheen Prince willende comen tot groote dingen/ en behoirt daer eenichsins niet naer te sien.

24 Eñ

O præcox præstansq́ ingenium ad infernalia mysteria capescenda.

24

Ende ghy heeren vande gereformeerde religie/die met zoo groote vlijtich arbeit te voorderen ende vestighen u ongodlijckh; ende schelmeryen/siet nu hoe v lieden hooft de saecken ter herten neempt/ die altijt gereet sal zijn u te ruineren ende af te vallen/ en hem mette Catolijcken te voeghen/ingevalle die humeuren vander ghemeynten/ ende den staet vander saecken tselue alsoo verheisschen.

Hoc enim tantum putauit sibi negotij dari, populo vt placerent quas fecisset fabulas.

25

Hij heeft zoo wel in Holland ende elders de religie getempert/ datmen teghenwoirdelijck daer vint becans zoo vele religien als hoofden/waer door ten lesten ontwijfelijck volghen sal.

illud Propheticum. Dixit insipiẽs in corde suo. Non est Deus.

26

Tis zeer gemackelijck den Pauws te bedrieghen/ die vande inwendich; der boose menschen niet en weet/noch en can gheoordeelen.

At Deus cordium scrutator nec ridetur nec decipitur.

27

Inghesetene van dese nederlanden gedenckt nu/ met wat raserije desen goeden patriot u heeft wijs ghemaeckt ende gebrocht om de casteelen af te worpen/die hij/Aldegonde / ende die ministers *Speciosis verbis* hiten Nesten van tirannen/ende aenmerckt dẽ goeden ende salighen raet die hij geeft aen desen wetlandigen prince/van nieuwe castelẽ/ sloten/eñ sterc-

sen

24 Eñ dz besunderlijck om datmen eē quaetstē comeñ/ altijt wel eenige oorsaecke bij de handt heeft/ om die te veranderen/ oft te middelen/ 25 volgeñ die genegenth; vanden volcke eñ nae den staet der saecken. Gelijck het ooc nimmermeer te spaede en is die aflaten vanden Paus te vercrijghen eñ gebruycken/ mits datmense te Roomen zoo goeden coop heeft 26 zoo V. H. weet.

Daerentusschen/ die occasie vander continuatie van dese oorloghe sal met haer brengen/ dz V. H. deur middel vā zijnen garnisoenen eñ andere sterckten 27 diemen daer sal moghen oprechten/ hem meester sal maecken

kten op te rechten/ om u naemaels te brenghen in eene druckelijcke/ alendige/ ende eewighe slavernije/ speelende met u conscientie onder tdexel nu van eene religie/ nu van een andere in voldoeninghe van alle weldaden die ghy hem voortijts hebt ghetoont.

Hec scilicet acceptorum beneficiorum recordatio.

Siet toch de milde van desen duytschen bedeler/ offerende tghene hy nz en can vercoopen. Waer ōme en seght hy niet: Cōpt stoutelyck myn heere den Hertoge/ want om v te getuygen en̄ openen myn oprecht en̄ suyuer herte/ en̄ exēpel te geuen aen dandere prouincien/ ick sal v nu van stonden aen in handen setten Hollant en̄ Zeelant/ met het volle ghebruyck der seluer/ zynde gereet v daer inne te wÿcken/ en̄ dienen zoot betaempt aen een Prince van suicken geslachte gelyck ghy zyt. Maer gelyck hy anders nz en soeckt dan (onder tdexel vanden voorscreuen Hertoge) zyn eygen seyt te vorderen/ zoo sal hy hem ooc wel wachten tselue te presenteren. Want als natuerlÿck vyant van alle princen en̄ ouerhz/ maeckt hy zÿn rekeninghe van het beste meester te blÿuen. En̄ voor de reste ofte ouerschot/ hem te behelpen en̄ dienen voor zÿnē schilt metten voors. Hertoge/ om soo beter en̄ langher te mogen beschermen zÿnen nest van Hollant ende Zeelant: hopen̄ door middele des voors. Hertochs zÿne saecken alsoo te bestigen/ dat de twee coninghen van Spaengnen en̄ Vranckrÿcke sullen teghen malcanderen opstaen/ en̄ dat hy te wÿlen sal blÿuen *Spectator fabulæ*. Niettemin ick laet my duncken/ dz dien goeden Hertoge niet soo onuersien en is van raet en̄ vͦstande gelyck ghy meint. En oft schoon soo ware dat de voors. Hertoge (door Godts gedooghen) hem wilde op v betrouwē/ tē sal altoos maer wesen voor een weynich tÿts: want gelÿck de princen beminē zÿn vande verraderyen/ soo toonen sy hen ten lesten ooc door Godts ingheuen vyanden van̄ verraders/ soo wordt de verrader veracht en̄ gehaet/ dat de vyandē selue (al ist datser aff genieten) hem versmaden.

Proh Iuppiter quàm horrendum facinus, principem & benefactorem perdidisse suum.

28 van vele merckelijcke steden van Vlaenderen eñ Brabant: al waert zoo dz die borgerẽ hunliedẽ daer tegẽ stel den:) want daer naer salmense wel rẽgelen tot sulcken religie / als V H. sal vinden bequame tot zijnen dienste / de welcke saecke zijn ghelooue / goeden naeme / eñ fame zeer soude voorderen aeñ catolijcken in Vranckrijck / waer deur die voorscreuẽ successie der croonen van Vranckrijcke en soude nz met allen belet zijn / maer veel eer geuoordert. 29 Sulx datter nz en gebreeckt / dan van stonden aen sich te resoluerẽ eñ sonder vertreck die handt aẽt werc te slaen / want sonder vele arbeyts vã V. H. is de materie soo geprepareert /
D ij dat

29
29 Mijn heere de Prince / ghy souter wel droeue om syn / want ouer langhe en soeckt ghy anders nz met te oproerighe eñ seditieuse van Vranckrijcke / dan de croone gansch te niete te brenghen.

At sæpe consilium malum consultori pessimum.

30 Don-

30

Sonder twijfel dese frape ministers vā Caluinus hebben groot gelooue eñ autoriteyt/ gemerckt sy de heerlijckheyden eñ principauteyten in handen hebben. Sen chout toch ic bidde v de houerdye en temeriteyt van dese rabauwen/die soo openlyck orlogen teghen alle princen eñ ouersten van kersrenryck. Ist noch gheen tijt dat de princen haer ooghen eens opeñ eñ malcanderen hilpen om dit vermaledijt geslacht te eens geheel wt te ropen? Tis voorwaer meer dan tijt / ten sy in plaetse van dusdanighe oproerighe te ouervallen eñ verdrijuen/zy selue willen ouervallen eñ verdreuen worden. Want hadden dese godloose rueseu de cracht nauolgeñ hunnen quaden eñ vermaledijden wille/wy twijfelt/sy en souden verdoen/iae op een reyse vernielen alle princen/soo zijnse wreet/en bloetgierich namentlijck tegen alle die gene/duer wien sy vreesen bedwonghen te worden totte onderhoudinghe van wes Godt hen heeft beuolen: zijnde niet sonder misterie ost dobbelhz/dat sy soo behendelijck henne tragedie hebben begonst vande ouerste der geestelijckhz/ als zijnde die weeckste/eñ van alle middelen(om hen tegen henne raserije te beschermen) die onuersienste. Maer heur principale meyninghe is/het sweirt van iustitien de weirlijcke princen te benemen/die sy ongelijck meer vreesen dan den geestelijcken van. Indē vueghen dat de persecutie ost veruolghen tegen den geestelijcken staet/ maer en is een proeue ost begintsel/om naemaels door den seluen wech eñ middelen te verdrucken/ia onder den voeten treden/douerheyt van alle princen/gemerct sy niuers anders na en haken/dan tot een wellustich leuen/om al te mogē doē wat hen gelust/sonder eenich straff ost punitie.

31

Zijt te vreden ende payt v Catolijcke/ aenghesien dit v alleene niet en raeckt: Want tsy Caluinisten/

Mer-

dat die ministers 30 eñ predicanten sullent voorts volbrengẽ bijdẽ volcke. Men sal alleẽlijc sonderlinge toesicht moeten hebben/in dit beghintsel/den soldaten in eenige discipline eñ geregelthz te houden/ eñ al enckxskẽs ons quijt maeckeñ vañ inlandtschen eñ ingeborene 31 (die welck zoo licht hunne oude Princen niet en souden kunnen vergeten) daer in voeren met listen eñ behendichz/ het grootste getal dz moghelijck sal zyn van Francoysen eñ andere getrouwe wtlanders.

D iij 32 Dwelc

Mertinisten/Adamisten/Anabaptisten / oft andere/ hy en moet maer natuerlijck ingeboren oft ingeseten zijn van dese landen/ om eens Graecht te worden. O straffen eñ ongenadighen beul/sijn dit de vruchtẽ vã v patriotschap? willeñ doorsaecke eñ anteur sijn om de natuerlijcke wten lande te Ddrijuen/ vã wien ghy soo vele deucht eñ gunste hebt ontfanghen? Eñ tot wat eynde? Niet alleene om ons van onse goeden en weluaert te berooven: maer oock om deerbarhz ende reynichz van onse wijuen eñ kinderẽ te Blatẽ tot alle stinckende wellustẽ ende ongheregeltheyt van allerande wtlandighe natien. Sulx sal dan wesen den loon vañ Prince van Espinoy/ vañ heere van Dinchy/van Gihouen/v ande colonnels van Antwerpẽ/ eñ generaelijck van allen die ghene die v volghen/eñ nochtans soo vrindelijck hebben ontfanghen.

Naturam enim gratia mutare non potest.

32

Wy hoorden oit zijns leuens ondanckbaerderẽ eñ wreederẽ raet *Adeone miseri præ amore iam excluduntur foras?* O venijnich serpent bouen alle andere: hoe ist mogelijck dat ghy v hebt laten ontulieghen een soo schadelijcke saecke teghen die arme natuerlijcke inge setene des lants/die v hebben niet alleen soo minne-lijcken opgeuopt eñ dagheliicx opuopen:maer oock om v te lossen eñ beschermen vande machtige hãde des Conincx eñ v iustitien/ hebben hẽne wyuẽ ende kinderen/eñ wes sy inde werelt hebben/ ghewaecht ende geauentureert.

Proh Iuppiter quàm fœda & insolens hæc est tantorum beneficiorum retributio. Horret profectò animus tam nefandi consilij (quale hic suggeritur) meminisse.

33

Waer toe dient v dan het dexel vande religie / die gy so menichwerue hebt ghandert/zijnde wel te geloouen (ingeualle den anderdõ oft de door o niet en beletten) dat ghy v noch sult doen herdoopen oft Mahometizeren/ om tsamen een dozijne nonnen te moghen trouwen/indien ghy die const verleyden/ ende dat de humeuren der gemeynte tselue verheyschten.

34

O Iudas Iscariot/die tijt eñ stade hadde om int besundere al tondersoecken/men soude nz een woort in desen brief vinden / waer voor ghy nz dienen en sout hondert duysent steken door v boos hert. Connen anders nz geloouen/dan ghelijck Lucifer prince v hellẽ v heeft desen brief doẽ scrijuẽ:alsoo oock heeft Godt gewilt dz den seluẽ in handen van goede liens vallen soude/om voor alle natien eñ kerstene prouincien geopenbaert ende gecõdicht te wordẽ/die voortaens

32 Dwelck wel licht sal te doen zijn/
nu op eenen voet oft dexele/eñ dã op
een ander: mits datter soo groote v-
schepdenhz van religie is/ 33 ende dat
de selue ingeboren alreede gesmaect
hebbeñ die soeticħz vand exemptiẽ/or-
dõnãcien eñ alle wettẽ/zijn zoo hooch-
moedich eñ onbeschaemt gewordẽ/
34 dz zy by nae allen vren groote oc-
casien geuen om die handt aen haer-
lieden te slaen. Den seluẽ wech hebbe
ick in Hollandt eñ Zeelandt ghehoudẽ
daer by geuoecht vele andere midde-
lẽ/de welcke in gelegenẽ eñ bequamẽ
tijde ic V. H. sal by monde te vstaẽ ge
uen/sonder dz ick daer inne enige din-
gen sal verswijghen/ 35 want de sel-
ue andersins openbareñ/ deur briuẽ/
oft die iemanden betrouweñ die leefe
soude maer sotternije wesen/eñ open
baere verwaenthz: want mijn leuẽ eñ
salicheyt

aene (zijnse wijs) hen van v ende den uwen wel sullẽ
connen wachten.

35

Ghy sullet v seer wel wachten/ want v nature nẽ
en is te segghen wes ghy peyst.

At te dỹ, deæq; omnes perdant furcifer, tāqu; Mali enim corui, malum ouum.

37

O rathuighe ende ongheluckighe Hollanders/ ick bidde u weecht dit veerſken: Den text vanden bꝛief is hy niet claer? Wat begheerdy meer? Siede nu niet dz den rooſpot is meer dan ontdect? Wat ſal nu ſegghen uwen Aldegonde? Iſſer op te replijkeren? Wat dunckt u? Iſt noch tijt langher te geuepinſen? Neent ſeker. Den almogende Godt ſoudt hem grouwelyck ſtoozen/ die ontwijfelijck u gans ſal blaten/ ten zij ghij u daer tegen ſtelt/ ſoo ghy nauolgẽde u eere ſchuldich zijt te doene. Men is wel bedwongen het bedꝛoch ṽ bedꝛighers ſaechtmoyelijck te ṽdꝛaghẽ te wijlen het ſelue alnoch nz en is bekent: maer alſt hẽ ſeluẽ dooꝛ Godts helpe ontdeckt/ dan iſt tijt hem te ontmommen oft te ontmaſkeren.

Nam frustra ad Iouem recurrit, quicunque vecors perire, quàm ipſemet quod poſſet, experirẽ malit, dat namque Deus omne bonum, ſed non per cornua taurum.

38

Alſoo hebdij gedaen zedert den dach uwer ghebooꝛten: eerſt aenden keiſer Carel de V. (van eewighe gedenckeniſſe) die v ſoo vele weldaden heeft ghetoont. Daer naer aen Coninck uwen heere. Eñ namaels aẽ zijn arme onderſaten/ ende alſoo ſucceſſiuelijck zedt de pacificatie van Gendt. Waeraff genoechſaem getuyghen de ſteden van Harlem/ Schoonhouen/ Vtrecht/ Amſterdam/ eñ andere die (nauolgeñ de vooꝛſ. pacificatie) hen hebben gegheuen onder v gouuernement. Bouen die affghrijſelycke eeden die ghij aende ſtaten hebt gedaen/ als zij (maer zeer indiſcretelijck) v hebben in hun geſelſchap geroepen ende toegelatẽ.

salichz 36 eñ van alle de mijne daer aẽ
cleeft. 37 Willeñ wel aduerterẽ dat-
ter geen redẽ en is/waerõ V. H. haer
eerste resolutie soude behoiren te van-
derẽ: want incomeñ met schoone ende
groote gelooftẽ 38 men sal wel te bo
uen comen ouer tgene datmẽ vuolchr
houdeñ den seluen voet eñ treck die ic
gehoudẽ hebbe vañ beginsel af/waer
mit wel licht is een ghemeynte te be-
drigen/ 39 daer toe noch eenich artifi-
cie

Scilicet vt lupus inter oues.

39

Hy seght doprechte waerhz/ want nz lichter en is om doene/dan een gemeinte te bleydẽ/besundere als die goet eñ slecht is/ eñ als de bedrieger die daer in wercktt/alreede heeft zijnen godt ghaten/nz meer ach teñ zijn eere/gelooue/noch eedt. Gelijck ouer vele iaren desen grooten reformateur vañ nederlanden daer heeft ghuolcht te doene/die(noit hebben zijn esgelijcr heeft ghuolcht te doene/die(noit hebben zijn eeghen huysgesin connen regeren/ eñ noch min de eerbaerhz van zijnd huysvrouwe oft wijf bewarẽ) heeft nochtans dit lastich gewicht eñ masse der saeckẽ d-ren aenueerden om te regeren/ia oick opt feyt der religien te ordonnerẽ/nz min oft meer dan oft hy met sinte Peeter de sleutelen hadde ontfangen/eñ het paradijs hem te bewaren ghegheuen ware. Desen quadẽ Coucouck wesen alleene gewoon de werelt in ruren te stellen eñ quaet te doene/meynt hier oick onse con-
sciens

scienrien te tiranniseren/ ia oick den wech v̈ salb.
ons te toonen/ vanden welcken (soomen wel weet) hy ouer langhe verdoolt is.

Insignis profecto Moyses, qui aliÿs viam mon-strarurus, quam ipsemet ignorat: præsertim verò ad Deum, quē odiße & oppugnare nunquam desiit.

40.

Te seer lichtueerdich zÿnse geweest om u te geloouē.

Et hinc fundi nostri calamitas.

41

Gheloo[f]t mÿn heere/dat hÿ nz laten en sal v by te staene van allen tghene ghÿ soudt cōnen gewenschē om te comen ten einde daermen toe treckt: te wetē/ met v bedersenisse eñ ruÿne zÿn autoriteit en grootschept te houwen staende.

42

Desen wtlander is geheel valsch eñ dobbel. Hoe vele brinen/teeckeningen eñ seghelen van coninghen eñ princen moet hy dese voorledē iaren v̈ualscht hebben/om dit goet volck te beschalcken/ hen wonder wÿs makeñ/eñ doende hopen nu deene nu dandere. Hier machmen teeckenen de srape vonden eñ expedienten die hy seght desen hertoghe te willen subministreren/om den seluen in Vlaenderē te doene ontfangen eñ hulden/daer door openlÿck tooneñ die cleyne eñ magre opinie die hy heeft van desselfs eerbaerhz eñ vromichz/hopeñ hem tot het criem vā valschz te brēgen/ ende alleinskens door dit beginsel/hē te gewennen tot allen andere quaet/daer inne hy hem seluen soo diep heeft ghesteken.

Speciosa sane charitas, imbuere proximū ÿsdē artibus, quibus Remp. conculcaueris insigniter.

43

Den alderkerstichste Coninck is te deuchdelÿc eñ

vroom

cke eñ listen gebruycken. Het hanckt
al aen die rassichz / zoo om de redenen
hier v̄haelt / als ooc om te vermijdē dz
die Vlamingen / die licht zijn van ghe-
looven 40 (wordeñ de saecke int ver
lingen gestelt) dz en vercaudē / soomē
anderwerff heeft gheuonden geschiet
te zijne.

Niet twijfelende / dz V. H. hem int
werck setteñ sal beuinden / dz ic hē sal
bijstaen 41 van al tgene dz hy sal kun
nen begheeren / sonđ achter te latē ee-
nige saecke die mocht behulpich wesē
ten einde datmen voorgenomē heeft.
Waer toe V. H. te lichtelijcker sal ge-
raeckē / om de opinie diemē hebbē sal /
gelijck ooc van noode is / dz hy open-
bare eñ die spraecke doet gaē / ia daer
toe doē scrijuē eenige briuē / deur den
Coninck van Vrāckrijcke V. H. broe-
der (al en waren die ooc maer gecōtre
feyt oft nagemaect) 42 waer deur dē
volcke mocht blijkē / dz zijne Matept in
dit werck deelachtich is / eñ dz diē aen-
slach geschiet mits zijn wetē eñ wille.

vroom om soo haest te ṽgeten de weldadē die hij vā
den catolijcken Coninck zijnen broeder heeft ontfan
ghen/ ond̃ wien (int Godt gelieft) alsulckē liefde ende
correspōdentie sal wordē geuuedt/ datter middel sal
zijn om v Monster der hellen ende uwe gelijcke na-
maels te straffen.

44

Waer ligghen de mosschelē. De vreese die hij heeft
metter tijt beroofst te worden van vele steden/ doet hē
dese goede genegenthz toonen tegen den voorß. Her-
toge/ ende nz de goede gunste oft wille die hij soude
hebben om hē te voorderen. Want al wel ouermerct
wat gunsten canmen ṽwachten van die gene/ die vā
tbegintsel af d̃ voorleden troubelen in Vranckrijcke
heeft nz alleene geuolcht de zijde vande rebellē ende
wederspannigē des lest ouerleden coninck: maer heeft
ooc gearbeit wat hem moghelijck is geweest/ om de
Fransche croone ind̃ eewichz den coninck/ zijn broe
ders/ ende alle hunne naecomelingen aff hendich te
maken: hebbende tot dien einde menichwerven ghe
sonden/ ende op zijnen eighen cost onderhouden/ wij-
len den Grave Lodewijck zijnen broedere/ ende vele
diergelijcke Catilinarissen. Dwelck ind̃ waerhz een
saecke is diemen soo haest nz en behoirt te ṽgetē/ soo
ick mij ooc wel ṽsekere/ dz de voorß. hertoge nz ṽgetē
en sal: maer liuer/ dz hij behendelijck zijn beste doen
sal (in wederwraecke van een sulc afgrouwelijck feit)
om hem in tijden ende wijlen te doen gevuelen/ wat
men ṽdient dusdanighe princen te ṽgrainmen/ ende
hem tonderwinden van hunne staten ende saecken.
Want om de waerhz te segghen/ diergelijcke oproerige
geesten/ behoirden bij gemeind̃ hant van alle gebuer-
lijcke princen ṽuolcht/ gecastijt ende gestraft te wor-
den/ om het quaet ende pernicieux exempel dat alle
princen int generael behooren te vreesen. Gelijckmen
ooc seldē siet dz dit quaet eenen prince alleene raect/
soo ist besmettich ende behalich / maer gemeinlijck

springe

43 Daerentusschen en wil ic ooc niet
laten te bekennen/ dz zoo verre V. H.
deurt ingeuen van eenige van cleynẽ
moet/ zijn soo loffelijc voornemen noch
wt stelde/ ic gheen middel en sie/ naer
den tijt die loopt/ dz ic alleen can vsien
totter bewaernisse vā zo wyt strecken̄
provincien en̄ frōtieren: 45 ia dẏēde
de vyant zijnē aenslach ter zee/ sal noo
dich wesen dat ic my vertreck in Hol-
landt en̄ Zeelandt/ om my daer tegen
te stellē. 45 Blijuen̄ tgene dz te plat-
te lande resteert ten wille der naturē/

springt van deene provincie oft lant in dandere/ soo
wij onlancx gesien hebben wt Vranckrijcke in Vlaen
deren/ ende voortijts in diversche andere vlecken vā
kerstenrijck.

45

Och arme ende catijuighe Hollanders ende Zee-
landers. Desen goeden man (niet tegenstaende hij v
voortijts soo valschelijck heeft bedrogen) maect noch
zijn rekeninge (om nz langer v te laten rusten) vā we
deromme tuwaert te gane nestelē/ om (soo hij seght)
den vijant te wederstane.

Scilicet, si se iterum a te patiantur decipi, Sce-
46
lerate.

Ha Schelm / ghij hebt veel te langhe de deuchts/
goetheyt ende onnooselheyt van dien ionghen Prince be
droghen

bedrogen/ hebbende den seluen gedrongen tot ontallijcke dingen grootelijck mistaende zijnen staet ende qualiteyt: eñ nu soeckty nae zijn landt te senden' hē schandelijck te drage/ende eenen anderen(om van ghelijcken hem te bedriegen)in zyne plaetse te stellē/waer af(ent Godt wilt)sult eens nae v verdiēste loon ontfanghen.

Furor fit sæpe læsa patientia.

47

Het sal soo secreet zijn/ dz alle de werelt soo ter zee als te lande daer aff sal weten te spreken. Ende ghelijck ghy een wonderlijcke saecke hebt gemaect vande brieuen des Cardinaels van Granuelle uit openbaer te brenghen ende verbreiden(de selue verualschende in diuersche plaetsen al waren zij van weinighe substantie/ende dat hij door die selue waerachtelijck toont/den goeden wille die hij heeft totte ruste ende weluaert van dit arm lant) peist dat van ghelijcken desen tegenwoirdighen brief/door de voorsichticheit ende wille Gods/in onse handē is geuallē/om alōme v boosh: ende schelmerijē te openbarē/eñ doē blijcken / om de welcke ghij eens sult worden ghestraft *iustißimo Dei iudicio.*

V biddende in danck te willen nemen dese vrindelijcke onderwijsinghe/ende mij vergheuen dat ick nz arghers gheseght en hebbe / soo ick wel soude magē doen met zeer groot fondement. Vouerschot sullen segghen Aldegonde ende Villeers

Scurræ in maledicendo insignes.

ke saecke dz V. H. sonder taenmerckē
die bequaemhz van dese goede eñ ge-
luckighe occasie / die saecken niet ter
herten en neempt/op dz al niet verlo-
ren en gae op eenen tijt/dat in soo lā-
ghen tijt van iaren eñ met zoo groote
moeyte vercregen is. Want aengaeñ
mijnen heere den Ertshertoge Ma-
thias 46 gelijck hy noch onbequaem
is mits zijn ionckhz/sulckē swaer pack
te draghen/eñ dz hy van zijnen wegen
gheen steunen en heeft/om den last tō
verstaen/men sal licht eenighe oorsae-
ke vinden om hem wel te vredē in zijn
landt te zeynden. Welcke puncten ick
V. H. niet langher en heb willen ver-
swijghen/haer biddeñ opde selue met
neersten rijppelijck te letten. Eñ vol-
geñ zijne goedertierenhz/ my te willē
eeren met eenige zijne antwoorde: eñ
dat by den seluen weghe vander zee/
mits datter soo vele perijckel te lande
is: op dat ic mach verstaen hoe dat ick
my voortaen mach draghen in tgene
datter resteert te doene/ my betrou-
weñ

wende/dat als des voorſchreuen is/nÿ
alleene ſal int goede genomē wordē/
maer oock ſecreet gehouden. 47 Eñ
daer mede aen de goede gratie vā V.
H. gepreſenteert hebbende mijn oot-
moedichſte recommandatien/ ic ſal dē
Schepper bidden/dat hy u gheue
Mijn Heere/ in volcommen ghe-
ſontheyt zeer lang eñ geluckich leuē.
Wt Antwerpen den leſten Julÿ 1580.

Onder ſtont geſchreuen.

Van uwer Hoocheyt
Den onderdanichſten dienaer.

Ende onderteeckent.

V Villem van Naſſau.

Het opſchrift was.

Aen zijn Hoocheyt.